

Kam plove, kdo ga krmari, kdo so potniki?

ENSVET

■ Bojan ŽNIDARŠIČ, dipl.inž., Vitra CERKNICA

Ob celotni zgodbi ENSVET in vseh vpletenih v izvajanje – podrobno v nadaljevanju – se spomnimo na temeljno sporočilo knjige "Propad civilizacij" Jareda Diamonda. "Nekatere močne in cvetoče kulture so v zgodovini propadle zaradi povsem banalnih vzrokov. Vsak nerešen problem predstavlja domino in ko je domin preveč, zadostuje že majhen sunek, da vse podre". Primerjava z današnjim časom delovanja mreže ENSVET je več kot na mestu. Očitno so Franc Kalan, Matjaž Valenčič, Avrelij Ravnik in Bojan Žnidaršič – njihov izgon iz mreže je spodbudil ta zapis - le vrh ledene gore težav, ki pa jih nihče ne želi urediti. Vsi smo dobili odpoved brez obrazložitve »grehov«, ter možnosti pojasnitve ali pritožbe. Potencial brezplačnega energetskega svetovanja občanom je velik, zato ga je z novim vodstvom smiselno razširili na javne in poslovne stavbe. Kot model zmanjševanja rabe energije in posledic klimatskih sprememb je primeren za implementacijo v drugih državah.

Kaj je ENSVET

Projekt ENSVET že 22 let sistematsko zmanjšuje obremenjevanje okolja, energetske revščino ter odvisnost od uvoza energentov. Prav tako povečuje kvaliteto bivanja in zelena delovna mesta. Energetsko svetovalna mreža občanom, končnim odjemalcem energije v stanovanjskem sektorju, nudi brezplačne in komercialno neodvisne svetovalne in izobraževalne storitve s področja URE in OVE. Tako je npr. mreža ENSVET samo v letu 2012 svetovala za prenavo ali novogradnjo več kot 6.000 objektov. V zadnjih desetih letih je bilo svetovanje izvedeno za 61.000 stanovanj, v medijih pa je bilo objavljeno preko 2000 člankov ter radijskih in TV oddaj. V tem času je bilo izvedenih približno 900 predavanj za občane.

ENSVET si po dobrih 20 letih delovanja ne zasluži propadanja. Samovolja, nekonsistentna in težko razumljiva pravila, avtoritativno odločanje, odsotnost vsake demokratične diskusije, zamerljivo sprejemanje predlogov za izboljšave (pogosto označene kot žalitev), slabo ali skoraj nično opravljanje strokovnega servisa za svetovalce, ... so stalnica delovanja vodstva ENSVET zadnjih nekaj let. Ocenjujem celo, da se stanje slabša v maniri najhujših diktatur, ki brezkompromisno prakticirajo verbalni delikt in cenzuro. Aktivno državljanstvo se ne (pre)pozna, zato pa se omejuje svoboda govora, samovoljno se določa katera aktivnost bo plačana in katera ne, uvaja se nove cenike, kot je recimo polovično plačilo za predavanje. Čas je, da se strokovna, upravna in politična javnost, ki je soodgovorna za delovanje ENSVET, tega zaveda. Bolje prej, kot kasneje.

Zadnja analiza delovanja ENSVET – predstavljena na strokovnem seminarju decembra 2013 – nam v diagramu opravljenih svetovanj po svetovalcih predstavi blišč in bedo ENSVET mreže. Od 5.853 svetovanj v letu 2012 jih je okrog 1.000 (15%) opravila odstavljenih četverice Kalan, Ravnik, Žnidaršič in Valenčič. Še bolj izrazito sliko pokaže količina drugih aktivnosti (predavanja, članki ter radijske in TV oddaje). Leta 2012 je bilo vseh okrog 660, od tega jih je omenjena četverica prispevala tretjino, to je 217. Kdo razume logiko, da vodja projekta odstavlja vrhove, nizke številke na repu lestvice pa ostajajo nedotaknjene.

Čigav je ENSVET

Načeloma je seveda naš, slovenski. A ko pogledamo bolj podrobno, so tu štirje akterji. Financer je Eko sklad, ki denar zagotovi iz državnega proračuna. Izvajalec je Gradbeni Institut ZRMK d.o.o. Center za bivalno okolje, gradbeno fiziko in energijo (GI ZRMK). Podatki iz leta 2012 pokažejo, da dejavnost svetovanja izvaja 58 energetskih svetovalcev (po odpovedi 4 manj) v 36 Energetsko svetovalnih pisarnah (ESP) po vsej

Sloveniji. Četrta skupina pa so uporabniki (gospodinjstva), ki jim je brezplačno energetske svetovanje tudi namenjeno.

Izvajalec GI ZRMK si je ENSVET prilastil, financerji pa ga vseh 22 let nekritično podpirajo. Zanimivo bi bilo slišati mnenje Urada za varstvo konkurence, saj je razpis že vsa leta pisan na kožo samo enemu izvajalcu. Evalvacije na ravni med financerjem in izvajalcem – če so bile – so šle mimo vedenja energetskih svetovalcev in to ne glede, ali je bil projekt ENSVET pod ingerenco Ministrstva za energijo, gospodarstvo, okolje ali danes Eko sklada. Nikoli ni bil projekt evalviran s strani energetskih svetovalcev.

Projekt ENSVET se ves čas delovanja financira iz javnega denarja, danes je temu namenjenih 600.000 do 630.000 € na leto. Del tega denarja je namenjen vodenju, del pa plačilu energetskim svetovalcem za opravljeno svetovalne in medijske aktivnosti. Delež za eno in drugo ostaja skrivnost, saj se do tega podatka ni uspela dokopati niti novinarka Dela, kot je zapisala v članku »Energetski svetovalci brez pojasnila pristali na cesti. (DELO, 30. 05. 2014).

Primer učinkovitega sodelovanja med energetskimi svetovalci in Občino so Jesenice, ki so z dodatnimi subvencijami začele projekt energetske obnove leta 2000. Danes so slovenski rekorder v številu izvedenih ukrepov učinkovite rabe energije pri toplotnem ovojju in kurilnih napravah večstanovanjskih stavb in družinskih hiš.

Vodenje ENSVET

V vsaki organizaciji nastajajo problemi. Dober vodja probleme rešuje pri sebi, ne pa pri prinašalcu ali postavljavcu vprašanj, predvsem pa jih ne pometa pod preprogo. S tem, ko se odpušča svetovalce, blokira dostop do internega foruma ENSVET, arogantno odgovarja na vprašanja (ali pa se nanje sploh ne odgovori) se problemi in nejasnosti kopičijo. Odstavljeni svetovalci smo do blokade ustvarili okrog 30% prispevkov na internem Forumu. Po informacijah kolegov, je ta danes prazen in mrtev, kontaktov med svetovalci praktično ni.

Danes je praksa taka, da se vodstvo ENSVET zateka v rešitve vredne največjih avtokratov in cenzorjev. Postavlja se v vlogo končnega in edinega odločevalca po načelu »Kadija te tuži, kadija te sudi«. Celo več. Po vzoru absolutista Ludvika XIV in njegove znamenite izjave »L'état, c'est moi« (Država, to sem jaz) je dr. Miha Praznik trem svetovalcem odpovedal pogodbo sam, brez žiga GI ZRMK, s katerim smo imeli sklenjene pogodbe.

Na sejmu Dom 2013 je iz drobne nejasnosti zrasla odpoved, ki jo je dr. Miha Praznik kar po telefonu in takoj dal Francu Kalanu, starosti

energetskih svetovalcev. Nekateri svetovalci smo se angažirali proti taki samovolji, najbolj Matjaž Valenčič, kot izvoljeni predstavnik energetskih svetovalcev v Svetu ENSVET. Deloval je v zaščito Kalanu, a dobil še sam odpoved. Bolj natančno. Podjemna pogodba za 2013 mu ni bila podaljšana.

Potencial univerzitetno izobraženih energetskih svetovalcev z dolgoletno prakso ni dovolj izkoriščen, kot prekerni delavci opravljamo birokratizirano in nizkocenovno delo. Svetovalci smo si morali sami poiskati Občino, ki nas bo hotela gostiti, sami smo si morali odpirati vrata v medije, sami poskrbeti za strokovno usposabljanje. Vodstvo je postavljalo le nove in nove zahteve za hkratno reklamiranje mreže ENSVET. Z mediji, ki niso hoteli objaviti tudi reklame, smo morali sodelovanje prekiniti.

Problem je v tem, da vodstvo ENSVET ne opravlja strokovnega in organizacijskega servisa za svetovalce. Kritičnost energetskih svetovalcev do vodstva je stalna in raznolika. Nekateri smo se stalno izpostavljali, večina pa vdano molči. Za lažjo predstavitev navajam nekaj osebnih primerov in opazanj takega nedelovanja ali slabega delovanja, ki sem jih posredoval vodstvu preko internega Forumu, v mesečnih poročilih ali po elektronski pošti:

Ne razumem, zakaj vodstvo ENSVET prepoveduje sofinanciranje naših aktivnosti, hkrati pa samo ne more pokriti stroškov (kilometrini za predavanja izven meja občine ali za medijske aktivnosti na TV ali radiju, izobraževanje, mednarodno sodelovanje, ekskurzije,...).

Večkrat sem brezuspešno predlagal, da nam vodstvo pripravi rešitve ali strokovne odgovore na problematična vprašanja, kot recimo »Apollo« toplotna izolacija, električni sevalni grelniki, težave pri uvajanju delilnikov v večstanovanjskih stavbah,...

Ne organizira pridobivanja eksponatov. Tako sem bil primoran za ESP Cerknica sam poiskati vzorce toplotnih izolacij, oken, folij, cevi,...

ENSVET je brez strateškega in poslovnega načrta, nima razvite strategije izobraževanja, domačega in mednarodnega sodelovanja. Nima vizije, ni pripravljen za soočenje s konkurenco (Fokus, CER, trgovci, banke),...

Socialna omrežja – hit zadnjih 5 let – so brez ENSVET, kot tudi brez energetskih svetovalcev.

Logotip ENSVET – edini vizualno prepoznavni element mreže – se je začel umikati v ozadje, propagirati se je začelo brezoblično številko 080 1669, ki naj bi jo ENSVET (brezplačno?) podedoval od drugega projekta GI ZRMK.

ENSVET ne uporablja brezplačnih oblik usposabljanja in promocije. Večkrat sem že predlagal vključitev v Študijske krožke (Andragoški center Slovenije) in mednarodne izmenjave (CMEPIUS). Vitra je na ta način – v sodelovanju z GI ZRMK – realizirala okrog 11 krožkov samogradnje sprejemnikov sončne energije. Prav tako je Vitra odpejlala na Škotsko 3 skupine (v vsaki je bilo 10 ljudi), ki so spoznavali njihove energetske rešitve. Teden vseživljenjskega učenja je idealna priložnost za brezplačno promocijo. Nekoč je bil ENSVET že vključen, do odpovedi pogodbe je bila to le še ESP Cerknica.

Okrog 5 gospodinjstev na leto želi, da svetujem na terenu in so to pripravljeni plačati. Pred leti sem vodstvu postavil vprašanje, kako naj ravnam ob takem predlogu. Brez odgovora.

Dobro leto nazaj je bil ukinjen Svet ENSVET, s katerim smo imeli svetovalci vsaj občutek aktivnega sodelovanja. Sedaj še tega ni več, pot do absolutne prevlade ene osebe je zaključena.

Plačevanje avtorskih fotografij, ki jih mediji zahtevajo pri člankih, se prav tako ne želi urediti.

Vloga Eko sklada

Vloga Eko sklada v mreži ENSVET je nejasna. Kot razberemo iz zadnjega objavljena letnega poročila za leto 2012 je začel financirati mrežo ENSVET sredi leta 2011. Kot piše Franko Nemas iz APE v pismih bralcev (Sobotna priloga Dela, 21. 06. 2014) »... so subvencije in podpore podpora svetovanju in ne obratno«. Torej. Je bila prej kura ali jajce ali kdo je tu kura in kdo jajce?

Za Eko sklad ni dobro, da živi v incestu z izvajalcem. Kot tak je bil po nepotrebnem potegnj

v zgodbo odpuščanja energetskih svetovalcev, kamor je nepremišljeno tudi vstopil. V trojki akterjev mora ohranjati status naročnika, plačnika in kontrolorja porabe javnega denarja. Kontrolira seveda izvajalca, ne pa energetskih svetovalcev. Za njih je lahko kvečjemu pritožbeni organ druge stopnje, ne pa akter ali celo eksekutor. Celo več. Na podlagi zapisnika – osnove za mojo odpoved – lahko sklepam, da sta bila ime in žig Eko Sklada zlorabljeni, vsekakor pa je bil nestrokovno voden sam proces priprave sklepa, na podlagi katerega mi je GI ZRM dal odpoved podjemne pogodbe. Ne samo človekove pravice ter vsa pozitivna zakonodaja Slovenije in EU; strokovna etika in pravna tradicija zahteva, da se »obtožencu« omogoči pojasnitev očitanih mu dejanj. Celoten zapisnik in zaključni sklep – tak, kot je – ima veliko možnosti, da postane šolski primer nizke stopnje znanja, napačno vodenih postopkov, napačnega (enostranskega) informiranja in napačnih zaključkov.

Eko sklad se bo moral odločiti katere pravne akte bo upošteval pri delovanju ENSVET. Bodo to ustavno sporna Navodila za delo ENSVET iz leta 2013, ki uvajajo verbalni delikt in cenzuro ali nikoli uradno preklicani Pravilnik AURE iz leta 2004.

Pregledati bo moral prijavo GI ZRMK na javni razpis Eko sklada za izvajanje dejavnosti ENSVET za leto 2014. V razpisu je Svet ENSVET – edini s strani energetskih svetovalcev voljeni organ mreže ENSVET – eksplicitno zahtevan, v praksi (de facto) ne obstaja, prav tako ne obstaja (de jure) v Navodilih za delo ENSVET iz leta 2013.

Zaradi pomanjkanja informacij – letna poročila ENSVET niso javno dostopna – lahko le uganemo o koliziji interesov, v primeru, da je vodja projekta za posamezne aktivnosti plačan tudi kot aktivni energetski svetovalec. Leta 2012 je opravil okrog 40 svetovanj občanom, ni pa znan obračun kilometrin, niti število izplačanih predavanj, člankov ter radijskih in TV oddaj.

NEP Slovenija

Še o portalu NEP Slovenija (<http://nep.vitra.si>), ki je očitno trn v peti vodstvu ENSVET. NEP Slovenija je moj odgovor na rigidnost vodstva. Predlog o vzpostavitvi take spletne strani je bil pred okrog 10 leti – nekako v času, ko je bil ukinjen Gradbeni Center – posredovan vodstvu, a brez uspeha. Tako sem sam začel iskati podporo na javnih razpisih in uspel s pomočjo mednarodnih razpisov dvakrat zagotoviti sredstva. Za vzpostavitev portala in vpis prvih 330 stavb z energetsko učinkovitimi ukrepi je sredstva leta 2008 zagotovil Norveški finančni mehanizem, za razširitev vsebin portala in vpis novih 330 stavb pa leta 2011 Švicarski finančni mehanizem.

Večkrat sem zadnjih 20 letih brez uspeha predlagal osvežitve in prehode na različne E oblike. Sam portal uporabljam pri vsakem svetovanju, saj potem svetovanec vidi o čem govorim (Energetski kiksi, Črne točke), doma si to lahko večkrat prebere, pokaže izvajalcu (veliko ljudi se mi zahvali, da so uspeli izvajalcu povedati česa NE želijo). Prispevki za vse rubrike nastajajo iz moje zadrege, ko ne znam celovito pojasniti posamezne možne napake (rešitve) ali pa iz poznavanja problematike, ko si za posamezne ukrepe pripravim gradivo. Velikokrat si pomagam s primeri 660 stavb iz baze, da svetovancu pokažem različne dobre rešitve. Namesto, da bi ENSVET podprl NEP, kot dopolnitev svetovanju, je stran doživela anatemo. Največja paradija pa je v tem, da je portal dobil leta 2011 srebrno priznanje Gospodarske zbornice Postojna kot inovativen izobraževalni portal, kjer sodelujejo prostovoljci (lastniki objektov) v dobrobit vsem uporabnikom. Tudi na EU tekmovanju Discover e-volunteering smo dobili pomembno priznanje. Oktobra 2011 je 10 članov strokovne komisije izbralo NEP Slovenija v finale 12 najboljših prostovoljskih projektov (od 80 iz 19 EU držav). Seštevek obeh lestvic (strokovnjaki + »glas ljudstva«) nas uvrsti na 5 mesto, v »televotingu« pa smo krepko zmagali.

Dokaz, da je prejšnje vodstvo z naklonjenostjo gledalo na NEP Slovenija je na uvodni fotografiji. Vitra je tako 20. septembra, 2008 odpeljala na strokovno ekskurzijo po petih energetsko dobrih stavbah okrog 40 energetskih svetovalcev, vodstvo ENSVET ter predstavnike Ministrstva za okolje, ki je bil takratni financer mreže. Ekskurzija je bila tudi promocija ENSVET, saj se jo je udeležilo nekaj novinarjev.

Tudi primere dobre energetske prakse je moč tržiti. Delegaciji albanskega ministrstva za okolje je junija 2014 lastnik izjemno kvalitetno energetsko in oblikovalsko obnovljene stare hiše iz Vrhnike (fotografija na prethodni strani) predstavil svoje izkušnje s prenovo.

Kako naprej?

Poteka 22. leto delovanja ENSVET. Projekt je bil po avstrijskem vzoru zasnovan leta 1992, prve energetske svetovalne pisarne (ESP) so začele delovati leta 1993. Učinki energetskega svetovanja se odražajo konkretno in oprijemljivo. Po izračunih vodstva je ocenjeni letni prihranek stroškov za goriva v stavbah višji od 1,7 milijona €. Tako se celotni stroški dejavnosti ENSVET (0,6 milijona € letno) povrnejo s prihranki v rabi goriva v prvih 4 mesecih obratovanja energetsko saniranih stavb in se v najmanj 15 letih nadaljnega obratovanja povrnejo za več kot 50 krat.

Lep rezultat, ob katerem se lahko samozadovoljno zlekne, prekrižamo roke in uživamo v

inerciji. Ali res? Seveda ne. Zaradi vztrajnih predlogov o boljšem delovanju mreže, postavljanju višjih ciljev, kritikah vodstvu, ... je bila odstavljena četverica energetskih svetovalcev, ki po kvantitativnih in kvalitativnih kriterijih sodijo v vrh mreže ENSVET. A opozorila niso nova, kot ni novo to, da se na predloge ne odziva niti vodstvo niti financer.

Da smo si svetovalci vseskozi prizadevali za konstruktivno sodelovanje z vodstvom in financerjem mreže ENSVET priča tudi moderirana delavnica iz katere je fotografija na zaključku članka. Vsi aktivni energetski svetovalci, vodstvo ENSVET ter predstavniki financerja in Eko sklada smo 23. 02. 2008 v 4 urni delavnici skupaj dali veter v jadra mreži ENSVET. A energija, znanje in želja 50 udeležencev, da se da mreži nov zagon, ni bila dovolj, da bi vodstvo ENSVET in financer vgradila rezultate delavnice v letne načrte.

Aktivno sodelovanje energetskih svetovalcev

Pred dobrimi šestimi leti, smo pripravili prvo in doslej edino delavnico, na kateri smo vsi trije akterji iskali rešitve za odpravo nesporazumov in poti za uspešno delovanje mreže ENSVET. Kot je razvidno iz nadaljevanja, so vse težave, ki jih svetovalci očitamo vodstvu in financerju znane že dalj časa. Za izhodišče delavnice smo zapisali: „Projekt ENSVET je po 15 letih delovanja prišel do točke, ko je potreben pogled nazaj, da bi dosegli premik naprej. V delo smo vključeni trije. Svetovalci, vodstvo ENSVET in financer. V teh letih se je nabralo veliko izkušenj, predlogov, težav, uspehov. Energija je „hit“ v vseh pogledih, ENSVET pa edina organizirana mreža v Sloveniji za širjenje energetskih znanj v gospodinjstva in splošno javnost“.

Povzetek rezultatov moderirane delavnice

Delavnica je na jasn in razumljiv način pokazala na uspehe in probleme kolektiva ter nakazala rešitve. Udeleženci so bili aktivni, hoteli in želeli so »premakniti voz«, kar je moč razbrati iz podanih predlogov iz katerih veje pozitiven – mogoče celo premalo kritičen – odnos do ENSVET. Kljub vsej specifikki, je to »samo« organizacija, ki z javnim denarjem daje zaposlitev odgovornim pri financerju, vodstvu ENSVET in svetovalcem ter iz zaposlitve izhajajoče obveznosti in pravice.

Na financerja (takrat Ministrstvo za okolje, MOP) je bilo usmerjeno veliko predlogov. To je razumljivo, saj je naročnik in s tem glavni krmar ENSVET. Iz zapisanega lahko razberemo kar nekaj resnih opozoril na premajhno aktivnost, anemičnost, nesmiselne in neusklajene aktivnosti, predvsem pa stopicanje na mestu – kot da se

ne ve, kaj z ENSVET početi. Možnosti pa je veliko. Gotovo je MOP tisti, ki nam lahko (in mora) odpre vrata v šolske programe (predavanja, ekskurzije, delavnice, energetski dnevi) v kmetijstvo (svetovalna služba), do zbornic (projektanti, izvajalci). MOP naj vzpostavi formalni odnos med ENSVET in novoustanovljenimi lokalnimi Agencijami za energijo (tudi z Ministrstvom za regionalni razvoj). MOP tudi zagotovi sredstva, da vsaka ESP pripravi bazo projektantov, nadzornikov, izvajalcev, dobaviteljev opreme. To so podatki, ki jih svetovalci od nas pričakujejo.

Sklop Organiziranost ENSVET je zajel predloge vodstvu, ki ima po mnenju svetovalcev veliko več maneverskega prostora, kot zatrjuje. Potrebno pa je spremeniti stil vodenja, ki ni odvisen od pogodbe (pripomba iz delavnice: *Brezbrižen odnos vodstva ENSVET do zapuščanja izkušenih svetovalcev*). Pogrešamo pobude na financerja (če so bile, zanje ne vemo) in korekten odnos do svetovalcev. Stanje indikativno ponazarja pripomba iz delavnice: *Neodgovarjanje vodstva ENSVET na pobude v poročilih*. Ker vodstvo strokovno vodi ENSVET je odgovorno tudi, da nam zagotovi ustrezne strokovne pogoje (pripomba iz delavnice: *Ni enotnega programskega orodja v pomoč svetovalcem*). V ta sklop sodi tudi oprema ESP z modeli (detajli) dobrih rešitev ali pa z računalniškimi skicami (fotografijami), kar po razdelitvi vlog pritiče vodstvu ENSVET.

Občine so partner v projektu in se zelo različno obnašajo do ESP, na kar vplivajo tudi volitve. Svetovalci smo si morali sami urediti status, kljub 15 letni praksi je še vedno nejasno kdo (svetovallec, vodstvo, MOP) je za kaj odgovoren. Vsekakor bi lahko vodstvo in MOP poskrbelo za enotnost ESP (obvestilne table niso dovolj).

Strokovnost je dobila dovolj visoke točke. Jasno se zavedamo, da nas brez strokovnosti ni (ali pa smo le »delilci« subvencij). Prav zaradi pomembnosti je strokovnost razdeljena na trde (KAJ) in mehke (KAKO) veščine.

Mehke (komunikacijske) veščine so bile nakazane. S poglobljenim delom bi se gotovo izpostavile potrebe po klasičnih veščinah, kot je javno nastopanje (predavanja, radio, TV), napovedovanje, povzemanje, splošna retorika, pisanje tekstov, telesna govorica (»branje« sogovornika izven tistega, kar nam pove), preverjanje razumljivosti povedanega (svetovalci velikokrat kimajo, dejansko pa ne razumejo), upravljanje s časom, struktura (teksta, govora), pohvale, vodenje skupin, moderiranje, organiziranje razstav, projektno delo, ... Argument za učenje mehkih veščin je znana misel: Kaj ti pomaga vse znanje, če ga ne znaš predstaviti?

Strokovno znanje (trde veščine) je in mora ostati naše bistvo, a tudi tu lahko presežemo le seminarsko obliko (kot se prakticira) in plačilo zunanjih seminarjev. Ekskurzije v tovarne, kjer bi nas gotovo z veseljem gostili, ogledi dobre prakse, »kroženje« po Sloveniji, kjer nas gosti posamezna ESP.

Plačilo za delo je pomembno, a svetovalci smo ga uvrstili šele na sedmo mesto. Pričakujemo, da se bo s korekturo pogodbe in pravilnika to področje uredilo tudi z nadenarnimi nagradami (bonitete). Vodstvu ENSVET je potrebno omogočiti, da je bolj fleksibilno pri nagrajevanju in kaznovanju. Nobenega razloga ni, da dobri svetovalci – ob jasnih kriterijih – dobijo nagrado, slabi pa kazen. Nujno pa je potrebno dvigniti vrednost točke (pripomba iz delavnice: *plačila nasvetov so 15 let enaka ali celo nižja*).

Promocijo smiselno razdelimo na lokalno (ESP) in nacionalno (vodstvo, MOP). Na nacionalni ravni ni nobene strategije (ima pa jo Ekološki sklad), na lokalni smo svetovalci bolj ali manj uspešni. Veliko nas verjame, da je bistvena lokalna promocija, kjer se lahko priključimo drugim organizatorjem kot je recimo Teden vseživljenjskega učenja ali pa Teden trajnostne energije, ki ga organizira Evropska komisija.

Konkurenca – predvsem v informiranju - je dejstvo v medijih in pri trgovcih. Torej moramo graditi doktrino ENSVET na celovitosti, nekomercialnosti, nepristranskosti, ... in to vedno znova in znova poudarjati. K dvigu konkurenčnosti prispeva baza podatkov (izvajalci, trgovine, projektanti,...), primeri dobre prakse (svetovance napotimo na ogled izvedenih ukrepov in pogovor z lastnikom).

Zaključek

Iz rezultatov delavnice lahko sklepamo, da je v kolektivu dovolj volje za izboljšave. Predvsem so se izpostavila interna področja. To pomeni, da so »obvladljiva« in relativno enostavno rešljiva, zato jih vodstvo, financer in svetovalci lahko obdelamo v zadovoljstvo vseh. V nadaljevanju so zapisani konkretni predlogi, povzeti iz delavnice in diskusije na Forumu.

Ustanovi se Svet ENSVET, sestavljen iz 8 ljudi (po dva iz MOP, vodstva, Ekološki sklad in svetovalcev), ki operativno skrbi za razvoj ENSVET, predlaga nove pristope, usklajuje vse nejasnosti na omenjenih relacijah ter jasno razmeji odgovornosti posameznih akterjev. Vse resne organizacije imajo Svet, ki bedi nad poslovanjem, usmerja organizacijo in nadzoruje kvaliteto delovanja akterjev.

Nujno je potrebno razviti dodatne storitve ENSVET (enostavni izračuni, ekonomika ukrepov,

izpolnjevanje vlog,...) in dodatne oblike svetovanja (elektronsko, telefonsko, terensko,...), saj dejansko že 15 let prodajamo le eno storitev.

Razmejitev vlog vseh treh akterjev kjer je še vedno preveč sivih lis. Velikokrat se MOP in vodstvo izgovarjata eden na drugega, svetovalci ne dobimo odgovorov. Primer. Ob uvedbi izjave svetovanca na poročilo, da se strinja z obdelavo osebnih rezultatov (pol leta nazaj) sem v mesečnem poročilu vprašal kaj storim, če se svetovalec s tem ne strinja. Odgovora ni bilo.

Razmejiti strokovnost na trde in mehke veščine in jima dati enako težo v usposabljanju.

Večkrat – tudi v delavnici – je izraženo, da denar ni edina dobrobit in motivacija za delo v ENSVET. Zato je potrebno razdelati in izvajati bonitete, ki vključujejo vse možne »koristi« za posameznika, kot je izobraževanje mehkih in trdih veščin, nagrade, pohvale, mednarodne izmenjave, ...

Z vstopom v EU so se nam na široko odprla vrata za izobraževanje izven Slovenije. Programi (Leonardo da Vinci recimo) omogočajo praktično brezplačne oblike usposabljanja 1 – 6 tednov za posameznika ali skupino. Tudi sami smo lahko izobraževalci tujcev.

V osnovno kulturo dialoga spada načelo dvosmernosti, ki zahteva odgovor na vsako vprašanje, pobudo, mnenje, ... ne glede kdo to želi. MOP in vodstvo morata to preprosto dejstvo razumeti in ga izvajati brez opravičevanja. Strogostim zahtev do svetovalcev naj sledita tudi sama. To velja za odgovore iz mesečnih poročil, kot odzive na predloge iz Forumu.

Izdelati je potrebno strateški načrt razvoja ENSVET za naslednjih 10 – 15 let, saj se moramo prilagoditi in pozicionirati ENSVET v odnosu do strank. Celota je opisana v *Samozadovoljstvo opravljenega dela* na internem Forumu ENSVET. ■